

predlog šolskega deželnega odbora; v gimnazijah in na realci se bode pa menda tudi zasukalo po omenjeni osnovi 1849. leta, po kateri gré slovenščini kot maternemu jeziku na gimnazii v 1. in 2. razredu po štiri, v 3. in 4. razredu po tri, v 5. razredu po dve, v 6., 7. in 8. razredu pa po tri ure na teden; v nižji realci po štiri, na viši v vsakem razredu pa po pet ur na teden, med tem, ko se je zdaj skrčilo učenje le na dve uri na teden! Po vsem tem smo te misli, da državno ministerstvo ozir napačnega načina ne graja učiteljev, ampak veliko več naš dosedanji učni red, ki je toliko ur pristrigel slovenščini, da se ni mogla učiti po poduku, ki ga daje osnova 1849. leta za materni jezik. Ravno to se kaže iz poduka, ki določuje, kakošne naloge naj se dajejo učencem iz maternega jezika. Ta poduk veleval, da se dajejo naloge tudi iz fizike, živalstva, rastlinstva, rudinstva, zemljepisja in zgodovine. Da se more učitelj slovenskega jezika ravnati po tem poduku, gotovo je najmanj treba tega, da učitelji imenovanih predmetov učence seznanijo z dotičnimi tehničnimi izrazi svojih predmetov. Če se oboje to zgodi, obrnila bi se slovenščina že na boljšo pot. Po naših mislih pa se ve, da to nikakor ni zadosti; kajti ne moremo si misliti, da bodo učenci mogli izvrstno izdelavati naloge iz imenovanih predmetov, ako se teh predmetov ne uče slovenski in se ne vadijo slovenski govoriti o njih. Prav po 17. §. imenovane osnove, na ktere se naslanja dr. Bleiweisov predlog, se mora ta stvar urediti, da nam bode pravica. Ta §. se pa glasi tako le: „1. Vsak jezik sme učni jezik biti; 2. kateri jezik bodi učni, določuje potreba prebivalcev, ki svoje otroke pošiljajo v šolo; kjer so prebivalci dveh jezikov, treba je ustreči obojim. Zavoljo tega je pripuščeno, da sta v isti gimnazii tudi dva učna jezika, tako, da se učenci razdelé v dva oddelka (po jeziku), ali pa, da se nekatere stvari uče v tem, nekatere pa v tem jeziku. In prav to je, kar mi zahtevamo prav po postavi, ki velja že od 1849. leta, toda žalibog! pri nas le na papirji! Iz tega se jasno kaže, da nam že stareje postave niso tako nemile, kakor oni, ki jih izpeljujejo. Zoperno je res že, beračiti milosti, kjer nam postava zagotavlja pravico!

— V nedeljo se je dr. Lovro Toman, včeraj pa deželni glavar baron Codelli podal na Dunaj, kjer se snideta z baronom Apfaltrerjem, da po sklepu deželnega zbora opravijo pri c. kr. ministerstvih poslanstvo svoje.

— V saboto je privrelo zopet veliko ljudi iz dežele v hranilnico po shranjeni denar, menda kakih 130 bukvic je izplačala. Leta 1848., 1849. in 1859. je bil ravno tak strah. Da pa je bil le prazen strah, vsak vé, in kaže najbolj to, da taki, ki so takrat po svoj denar pridrli, pa ga pozneje zopet pritirali v hranilnico, ga ji zdaj mirno puščajo. Hranilnici pa to je manje denarja celó nobene zadrege ne prizadeva, ker ima zmiraj gotovine toliko, da vsak brž dobí, kar je njegovega. Tako zmožna ni menda nobena druga hranilnica.

— V nedeljo je bila smešna seja, zeló podobna tisti pred nekimi mesci, ko je nameravala „znana stranka“ spodrinuti odbor društva za denarno pripomoč rokodelcem. Zdaj je sapa pihala prav spet od tiste stranke, ter je hotla podreti poslednje volitve 4 odbornikov za gospodarstvo mestne kosarne v Trnovem in je „liste“ že naredila za 4 druge, ker neki v poslednjem zboru se je več volilnih listov oddalo, kakor je deležnikov tega društva pričujočih bilo. Gosp. Horak je zadostil zahtevi nekakih 20 udov in sklical nov zbor; snidlo se je 70 hišnih posestnikov ali pooblastencev njenih, in med vsemi — samo 1 glas je bil za to, da

naj se poderó undanje volitve, in ta glas je bil, čigav neki? Glas g. Tomaža Pirnata, ki pri zadnji volitvi ni bil več izvoljen, pa je v zboru nedeljskem zvonec nosil za vso svojo stranko s tako žalostnim uspehom, da more ona zdaj res prav o sebi reči, da se je pokopala eno-glasno. Requiescat in pace! Prus pa bi rekel: „es jinge wohl, aber es jeht nicht.“

— Mehikanski prostovoljci, ki so v petek ponoči iz Ljubljane odrinili v Trst, da bi na ladii, za-nje že pripravljeni, potovali v Mehiko, so se morali ustaviti v Nabrežini, ker ameriška vlada ne trpi tega, da bi vojaki iz našega cesarstva se vdinjevali mehikanskemu cesarju, kterege ameriška vlada še ne spoznava za postavnega vladarja v Mehiki, ktera ji je država ljudovladna (republika). Sliši se, da v tej zadregi se bojo nabrani prostovoljci za zdaj razpustili na „urlaub“, kajti nevarno bi bilo za Avstrijo, ako bi si zdaj še Amerikance nakopala kot sovražnike na glavo.

— Prvi sad letošnji — prve češnje — dobili smo iz Vipave 11. dne t. m., tedaj le en dan poprej kakor lani.

— 2. snopič „Klasja iz domačega polja“ je prišel na svetlo; nadaljuje Preširnove pesmi.

— Včeraj je iz Zagreba od presvetlega bana kraljevine Dalmacije, Hrvatske in Slavonije vredniku „Novic“ došlo sledeče prečastno pismo: „Gospodine! Njegovo cesarsko i kraljevsko apostolsko Veličanstvo blagoizvolilo je previšnjim riešenjem Svojim od 9. svibnja t. g. premilostivo potvèrditi Vas kano člana akademije jugoslavenske. O kojoj previšnji odluci imadem čast obaviestiti Vas uslied odpisa vis. herv. slav. kancelarije dvorske od 10. t. m. br. 299/pr. — U Zagrebu 13. svibnja 1866. Šokčević, ban.“

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Če tudi je med vojskinimi pripravami glas počil, da se morebiti prične zbor (kongres) velic vladarjev, v katerem bi se z lepo poravnale sedanje homatije, vendar ni nikjer podobe, da bi ta glas kaj več bil kakor glas vpijočega v puščavi. Čeravno se menda ne bo zgodilo, kar se iz Laškega piše, da že danes (16. t. m.) udarijo Lah na Benetke, in tudi to ni res, da je neka pruska četa se spustila na Saksonsko, je vendar čas blizo, da se začne nesrečna vojska, kadar bo vsaka stran za boj popolnoma pripravljena; ta čas pa se zmiraj bliže in bliže primikuje. Še bolj gotova pa je vojska, kar je dozda molčeči cesar Napoleon spregovoril v mestu Auxerre-u besede, ki so kakor strašna bomba počile po vsej Evropi; rekel je, da se mu iz vse duše mrzé dunajske pogodbe od 1815. leta; s temi besedami je očividno pritrdil zvezo s prusko in talijansko vlado, ktere tudi hočete razdreti one pogodbe; zato sta mu pa tudi kralj pruski in italijanski za ta govor čestitala. — Med tem je 9. t. m. bil v Frankobrodu zbor nemškega bunda, v katerem je miroljubni predlog saksonske vlade z 10 glasovi proti 5 obveljal in so namestniki avstrijske, bavarske, saksonske, hanoveranske, virtemberške, badenske, hessen-darmstadtske, braunšvajške, nasauske vlade in 16. kurije skupaj stali, nasproti pa namestniki pruske s 4 ostalimi. V tem zboru je namestnik pruske vlade naravnost rekel zboru, naj bund Avstrijo in Saksonijo napravi, da orožje položite, drugače bi Prusija morala skrbeti za svojo varnost in svoj evropski posebni stan. S tem je tudi Prusija pritrdila Napoleonu, da se ji mrzé pogodbe od 1815. leta. Od priprav za vojsko se po takem sliši čedalje več. Pruska vlada je sklicala vse svoje vojake na noge in princ

Friderik se je že podal v glavni stan pruske vojske, o je, v Soravu na Lužiškem. Glavni stan italijanske armade je v Bolonji; kralj Viktor Emanuel, ki prevzame više poveljstvo, se podá kmalu tje. 9. dne t. m. je Garibaldi, ki bode poveljnik prostovoljcem, bil poklican v Florence; tudi Košuta so ondi pričakovali. — Francozka vlada sklicuje na tistem svoje vojake skupaj; v 3 mesecih bo imela 15 oklepnihih vojnihih ladij na morji. — Da se Avstrija v tácihi okolščinah mora na vso moč pripravljati na boj, je očitno; ako se po novi rekrutbi napravijo 5. batalijoni, bo imela samih pešcev in strelcev pol milijona; graničarjev je dozda prišlo 30.000; tudi prostovoljci se za ces. armado nabirajo. Iz mnozihi krajev cesarju ponujajo domoljubne prostovoljce; tako iz Českega, Dunaja, Ogerskega, Poljskega, Tiroljskega. Orožje ali strelivo in pa živino iz našega cesarstva v ptuje dežele prodajati, je prepovedano. Družba Lloydova v Trstu spravlja svoje ladije v zavetje. — Pravijo, da se za 8 do 10 milijonov gold. naredi novega drobiža; ali res iz neke kovine nikel imenovane, ne verjamemo še, ker nikel — neka sivkasto-bela na rdeče cikajoča kovina (metall) se ne dá tako kovati kakor zlato, srebro ali bakro. — Iz Pešta se sliši, da je hrvaško poslanstvo izdelalo osnovo svojih zahtev, ki pa ne bi utegnile vse po godu biti Ogram. Kdo bi jim tudi mogel po vse vstreči, ako celó ne pozabi sebe? — Na Dunaji je 8. t. m. umrl gospod Vsevolod A. Smirnov, diakon ces. ruske posl. cerkve na Dunaji in občespoštovani ustanovnik ondašnje „Slov. Besede.“

Denarni zapisnik Matičini.

Novi udje:

a) kot ustanovniki:

Gospod Frölih Anton, hišni posestnik in mestni odbornik v Ljubljani drž. obligacijo av. v. za	100 gold.
„ dr. Ipavec Benjamin, zdravnik v Gradcu	10 „
„ Poklukar Janez, korar v Ljubljani	10 „

b) z letnim doneskom:

Slavna národna čitavnica v Novem mestu	2 „
Gospod dr. Rozina Jožef, odvetnik v Novem mestu	2 „
„ Ravnikar Ludevik v Novem mestu	2 „
„ dr. Bučar Žiga v Novem mestu	2 „
„ Mohar Martin v Novem mestu	2 „
„ Smolej Jakob, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani	2 „
„ dr. Robič, profesor bogoslovja v Gradcu	2 „
„ dr. Tosi Jožef, profesor bogoslovja v Gradcu	2 „
„ dr. Kopač, c. kr. profesor v pokoji v Gradcu	2 „
„ Kovačič Jožef, katehet c. k. normalke v Gradcu	2 „
„ Polič Dr., župnik v gradjanski bolnišnici v Gradcu	2 „
„ Paltauf Jakob, župnik v pokoji v Gradcu	2 „
„ Wallner Peter, katehet niže realke v Gradcu	2 „
„ dr. Šubic Simon, profesor na trgovski akademii v Gradcu	2 „
„ Sarnec France, mestjan v Gradcu	2 „
„ Kvas Koloman, c. k. profesor slovenščine na vseučilišči v Gradcu	2 „
„ Krajnc Ivan, adjunkt c. kr. plačilnice v Gradcu	2 „
„ Zamuda Fr., knjigovodja v hranilnici v Gradcu	2 „
„ Kocijančič Alojzi, kamnosek v Gradcu	2 „
„ Schmidt Ferdinand, trgovski opravilnik v Gradcu	2 „
„ Regula Franjo, odvetniški koncipient v Gradcu	2 „
„ Petelin J., magistratni blagajnik v Gradcu	2 „
„ Dreisiebuer Jožef, knezoškofov tajnik v Gradcu	2 „
„ dr. Misia Jakob, bogoslovja profesor v Avguštnišči v Gradcu	2 „
„ Lupšina, ravnatelj v c. kr. zastavnici v Gradcu	2 „
„ Šlik Jožef, kaplan na kalvarski gori v Gradcu	2 „
„ Vrtnjak Jož., kurat v deželni bolnišnici v Gradcu	2 „
„ P. H. v Ljubljani	2 „

V Ljubljani 13. maja 1866.

Dr. Jer. Zupanec.

Račun dohodkov in stroškov za Slomšekov spominek.

Skupnina prejšnjega računa 824 gold. 67 kr., 2 cesarska zlata in 1 križasti tolar. — Gospodje: Pikel, stolni prošt v Mariboru 50 gold., Modrinjak Matija, dvorni kaplan v Mariboru za privikrat 10 gold., Ciringer Jernej, župnik v Pušavi 2 gold., Bizizjak, duhovni oskrbnik kaznivnice v Gradiški 3 gold., šolarji in šolarce iz Št. Jungorske fare 4 gold.; — v Lenarčki dekanii so darovali gospodje: Tutek Juri, dekan pri sv. Lenartu v slov. goricah 5 gld. 25 kr., Šrol France, kaplan pri sv. Lenhartu v slov. goricah 5 gold., Knez Slavoljub, bilježnik pri sv. Lenartu v slov. goricah 5 gold., Blanter Vilhelm, koncipient pri sv. Lenartu v slovenskih goricah 2 gold., Rob Jožef, pisar pri sv. Lenartu v slovenskih goricah 1 gold., Zarman Franc, pisar v slov. goricah 1 gold., Milošič Mihael, provisor pri sv. Benediktu 5 gold., Poterč Vekoslav, kaplan pri sv. Benediktu 2 gold., Jagrič Juri, kmet pri sv. Benediktu 50 kr., Munda Vido, župnik v Negovi 2 gld., Jančar Frančišek, kaplan v Negovi 5 gold., Fekonja Janez, tesar v Negovi 15 kr., Domainko Jožef, kmet v Negovi 20 kr., fara sv. Bolfanka pri Bišči 19 gold., gospod Slanič Franc, župnik pri sv. Bolfanku 5 gld., Frančiškanski samostan pri sv. Trojici 5 gld. 10 kr., gospodje: Kranjec Jožef, učitelj pri sv. Trojici 20 kr., Kovačič Peter, podučitelj pri sv. Trojici 50 kr., Mulec Franc 10 kr., Strah Janez, župnik pri sv. Rupertu 5 gold., Stiper Janez, kaplan pri sv. Rupertu 5 gold., Divjak Jože, župnik pri sv. Ani na Krembergu 5 gold., Lezerer Jakob, tržan pri sv. Lenartu 1 gold., Divjak Jože starši, župnik pri sv. Benediktu 5 gold., v jurjuški dekanii so darovali gospodje: Kocbek Juri, dekan pri sv. Jurji 1 gold. 50 kr., Urbas Juri, kaplan pri sv. Jurji 3 gold., Roba Matija, kaplan pri sv. Jurji 2 gold., Kramberger Lovro, župnik pri sv. Križu višje Lotomera 1 gold., Satler Martin, kaplan 1 gold., Stranjšak, kurat pri sv. Mihaelu v Veržaju 3 gold., Ermenec Franc, kaplan v Lotomeru 2 gold., Lorenčič Franc, župnik pri Malinedli 1 gold., Klosa Franc, župnik pri Malinedli 1 gold. 50 kr., Meglič Franc, kaplan pri Malinedli 50 kr., Rubin Martin, župnik pri Kapeli 1 gold., Kurnik Janez, župnik pri sv. Petru v Radgoni 3 gld., Rantoša Juri, kaplan 1 gold., Ferenc Janez 2 gold., srenja vereženskega varoša 4 gold., Arzenšek Juri, župnik v Žušemu 5 gold., Kajtna Andrej, kaplan v Podsredi 2 gold., premilostivi knezoškof ljubljanski so poslali kot zbirko od deset dekanij 205 gold. 20 kr., iz gornjegradške dekanije sem prejel 67 gold., iz kanalske dekanije 17 gld. 50 kr., iz voženiške dekanije 69 gld., gospodje: dr. Bleiweis, vrednik „Novic“ 51 gold., Pavalec Juri, kaplan v Cmureku 3 gold., Niederhofer, kaplan pri sv. Petru pri Osterbahu 1 gold., Kovačič Martin, profesor bogoslovja v Mariboru 20 gold., Kandut, špiritval v Mariboru 5 gold., od mariborske dekanije 102 gold., člani mariborske čitavnice so darovali 8 gold. — Skupaj 726 gold. 94 kr. Skupnina vseh dohodkov 1551 gold. 61 kr. — Za poštnino se je porabilo 1 gld. 5 kr., tedaj še ostane čistih dohodkov 1550 gld. 56 kr., 2 cesarska zlata in 1 križast tolar.

Opazka. Imena dariteljev ljubljanske škofije, gornjegradške, kanalske, voženiške in mariborske dekanije in zbirke gosp. dr. Bleiweisa se bodo prihodnjič oznanila.

V Mariboru 1. maja 1866.

Dr. Matija Prelog, denarničar.

Kursi na Dunaji 15. maja.

5% metaliki 54 fl. 75 kr.	Ažijo srebra 129 fl. 50 kr.
Narodno posojilo 59 fl. 50 kr.	Cekini 6 fl. 23 kr.

Žitna cena

v Ljubljani 14. maja 1866.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 4 fl. 33. — banaške 4 fl. 33. — turšice 3 fl. — soršice 3 fl. 52. — rež 3 fl. 22. — ječmena 2 fl. 67. — prosa 2 fl. 65. — ajde 2 fl. 77. — oves 2 fl. 25.

Loterijne srečke:

V Gradcu	} 9. maja 1866:	88.	42.	19.	49.	74.
na Dunaji		48.	76.	63.	90.	46.

Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 24. maja.